

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100167

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мащенко Іванна Олегівна
2. Mashchenko Ivanna O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Культурологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-12-2021

Спеціальність за освітою: Театральне мистецтво

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61057, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури, молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.807.006

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30003600

Місцезнаходження: Бурсацький спуск, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 31000, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61057, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури, молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 13.11, 13.07.27.13, 77.31

Тема дисертації:

1. Репрезентації спортивно-художніх дійств у XX – поч. XXI ст.: соціокультурні виміри
2. Representations of sports and artistic events in the XX-beginning. XXI century: socio-cultural dimensions

Реферат:

1. Визначено провідні види існування протоформ спортивно-художніх дійств (навмахії, гладіаторські бої, лицарські турніри, турніри з фехтування та гри в м'яча, марші, проходження військ, стрільба, їзда верхи) у полі видовищної культури. Доведено, що окремі ознаки спортивно-мистецької колаборації простежуються в культурі, починаючи від доби Античності й до початку XX ст. Основуючись на фактологічному матеріалі воєнно-фізкультурних парадів, Всесоюзних парадів фізкультурників, Спартакіади народів СРСР, Всесвітніх фестивалів молоді та студентів і церемоній відкриття й закриття Олімпійських ігор, показано, що спортивно-художні дійства виокремлюються як морфологічне ціле в соціокультурному просторі протягом XX ст. у СРСР. Установлено, що спортивно-художні дійства як елемент святкової культури, залежно від масовості та регіонального спрямування, розкривають пошану спортивним традиціям та ідеалам, а також у знаково-

символічній формі презентують історико-культурну складову міста й країни. З'ясовано, що візуально-звукове оформлення в спортивно-художніх дійствах здійснюється через символічні знакові системи (кольорову драматургію, побудову художнього фону, світлове оформлення та музичну експлікацію). Такі елементи семантичної складової спортивно-художніх дійств стають інструментом трансляції ідейних засад авторів-постановників у міжнародний глядацький простір. Охарактеризовано спортивно-художні дійства як цілісну культуротворчу систему, формами передачі культурного коду якої стає репрезентація спортивних ритуалів, обрядів та культурних цінностей міста або країни. Так, культуровмісна цінність ритуально-обрядової частини залежить від масштабу дійства їх локального рівня, в яких репрезентуються спортивні традиції та міфологічні сюжети як ретроспекція культурного минулого країни й еталонного зразка. У процесі дослідження було виявлено, що домінуюча складова в дійстві ритуально-обрядової частини наявна в церемоніях відкриття й закриття Олімпійських, Європейських, Азіатських ігор, Універсиади, а другорядна – у масових музично-гімнастичних виставах «Аріран», у відкритті стадіонів «Донбас Арена», «Арена Львів», НСК «Олімпійський», 75-річчі ФК «Шахтар» та передматчевих церемоній EURO 2012. Визначено, що художня частина в дійстві через міфологічне, історичне світосприйняття та культурне надбання, залежно від регіональних та етнічних особливостей, сценічно репрезентує історико-культурне минуле та сучасне території проведення спортивно-художніх дійств. Визначено специфіку складових суб'єкта спортивно-художніх дійств, які реалізуються в трьох культурно-мистецьких модусах: сценічної експлікації ідейними модератором інститутів влади; задіяні учасників дійства як персонажів та глядача як інструменту впровадження спортивно-художніх дійств у світову культуру. Ідейний модератор (художньо-постановча група) виступає розробником художнього задуму і спрямовує комунікативне повідомлення на споживання глядачем. Образ влади в спортивно-художніх дійствах тоталітарних країн презентується персоналізовано та маніпулятивно, у демократичних країнах – імпліцитно, де відбувається апелювання до національної гідності й формування позитивного іміджу на міжнародній арені. Доведено, що суб'єктом-персонажем у соціокультурних вимірах є історичні, міфологічні й алегоричні герої, які стають учасниками сценічного дійства. Художня інтерпретація історичної постаті залежить від побудови самого образу (ознака певного історичного часу, життєвий шлях та результат діяльності), а також від його репрезентації на сценічній площині (людина-минулого, людина-сьогодення; герой як продукт діяльності митця). Сценічний показ міфологічних персонажів (хтонічних істот, першопредків, богів та культурних героїв) дає підстави говорити про актуалізацію міфу та його втілення в сучасному полі культури в різних символічних і змістовних модифікаціях.

2. The leading types of proto-forms of sports and artistic events (navmakhii, gladiatorial fights, knightly tournaments, fencing and ball-playing tournaments, marches, passing troops, shooting, horseback riding) in the field of visual culture have been identified. It is proved that some signs of sports and art collaboration can be traced in the culture from the time of Antiquity to the beginning of the XX century. Based on the actual material of military sports parades, All-Union parades of sportsmen, the Spartakiad of the peoples of the USSR, World festivals of youth and students and the opening and closing ceremonies of the Olympic Games, it is shown that sports and artistic events stand out as a morphological unit in the twentieth century in the USSR. It is defined that sports and artistic events as an element of festive culture, depending on the mass and regional direction, reveal respect for sports traditions and ideals, as well as in a symbolic form present the historical and cultural component of the city and country. It was found that the visual and sound design in sports and artistic events is carried out through symbolic sign systems (color drama, construction of artistic background, lighting design and musical explication). Such elements of the semantic component of sports and artistic events become a tool for translating the ideological foundations of authors-producers into the international audience. Sports and artistic events are characterized as a holistic cultural system, the forms of transmission of the cultural code of which is the representation of sports rituals, ceremonies and cultural values of the city or country. Thus, the cultural value of the ritual part depends on the scale of actions and their local level, which represent sports traditions and mythological stories as a retrospective of the cultural past of the country and the reference model. In the course of the research it was found that the dominant component in the ritual part is present in the opening and closing

ceremonies of the Olympic, European, Asian Games, Universiade, and secondary - in mass musical and gymnastic performances "Ariran", in the opening of stadiums "Donbass Arena", Arena Lviv, NSC Olimpiysky, 75th anniversary of FC Shakhtar and EURO 2012 pre-match ceremonies. It is determined that the artistic part in action through the mythological, historical worldview and cultural heritage, depending on regional and ethnic features, stage represents the historical and cultural past and present of sports and artistic events. The specifics of the components of the subject of sports and artistic events are determined. They are realized in three cultural and artistic modes: stage explication by the ideological moderator of the institutions of power; involved participants of the action as characters and the spectator as a tool for introducing sports and artistic events into world culture. The ideological moderator (artistic and production group) acts as the developer of the artistic idea and directs the communicative message to the viewer's consumption. The image of power in the sports and artistic events of totalitarian countries is presented in personified and manipulative way, in democratic countries - implicitly, where there is an appeal to national dignity and the formation of a positive image in the international arena. It is proved that the subject-character in the socio-cultural dimensions are historical, mythological and allegorical heroes who become participants in the stage action. Artistic interpretation of a historical figure depends on the construction of the image itself (a sign of a certain historical time, life path and result of activity), as well as on its representation on the stage (man-past, man-present; hero as a product of the artist). The stage show of mythological characters (chthonic creatures, ancestors, gods and cultural heroes) provides a basis to talk about the actualization of the myth and its embodiment in the modern field of culture in various symbolic and meaningful modifications.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шейко Василь Миколайович
2. Sheiko Vasyl M.

Кваліфікація: 07.00.02, 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герчанівська Поліна Евальдівна

2. Herchanivska Polina E.

Кваліфікація: 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алфьорова Зоя Іванівна

2. Alferova Zoja Ivanivna

Кваліфікація: 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кислюк Костянтин Володимирович
2. Kysliuk Kostiantyn Volodymyrovych

Кваліфікація: 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Марина Вячеславівна
2. Aleksandrova Maryna Viacheslavivna

Кваліфікація: 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Божко Любов Дмитрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Божко Любов Дмитрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.